

ה' ניסן תש"פ
30 מרץ 2020
החזרת מערכות לאחר השבתה

החזרת מערכות לפעולה אחרי השבתה

סימוכין:

1. [תקנות בריאות העם \(איכותם התברואית של מי שתיה ומתקני מי שתיה\) התשע"ג 2013](#)
2. [הנחיות לפיקוח על מוסדות רפואה – פרק המים - 2012](#)
3. [הנחיות למניעת התרבות חיידקי לגיונלה במערכות מים - 2011](#)
4. [הנחיות לניקוי מערכות אספקת מי שתיה - 2013](#)
5. [הנחיות לדיגום מים – יוני 2016](#)
6. [ת"י 3666 – מערכות המשלבות אוויר ומים בשטח בנוי – בקרה מיקרוביאלית](#)
7. [תקנות רישוי עסקים \(תנאי תברואה נאותים לבריכות שחיה\) התשנ"ד 1994](#)
8. [הנחיות המהנדס הראשי תנאי תברואה נאותים לבריכות זרמים \(בריכות זרמי אוויר ומים\) - 2008](#)
9. [התקנה ותחזוקה של ברזי ומתקני מי שתיה בפארקים ובמרחב הציבורי - 2012](#)

רקע ומטרה:

- אירוע התחלואה בנגיף קורונה גורם בעקיפין לשינויים דרמטיים בתפעול מערכות אשר בשגרה עובדות באופן שוטף: מערכות מים במבנים, שפכים, בריכות שחיה, מערכות הכנת מזון וכדומה. שינוי בתפעול מערכות אלו – מהפעלה בתדירויות נמוכות ועד השבתה מוחלטת לזמן ארוך – עלול לייצר סיכונים לאיכות המים /מזון וסיכון לבאים להשתמש בהן לאחר ההשבתה.
- מסמך זה בא להנחות מנהלי אתרים ועסקים בבואם להחזיר את המערכות לשימוש שגרתי אחרי השבתה קצרה או ממושכת. מספר הערות לתוכן המסמך:
- המסמך מיועד לאתרים ועסקים שהושבתו ויושבתו באופן חלקי או מוחלט בשל נסיבות אירוע התחלואה הנרחב של הקורונה: עסקי אירוח ולינה, בריכות שחיה, בריכות זרמים, בתי אוכל
 - לפני הפעלת המערכת על מנהל האתר לבצע הערכת סיכונים, על מנת להבטיח ככל הניתן את איכות המים והמזון שיסופקו מחלקי המערכת השונים שהיו מושבתים
 - לפני הפעלת המערכת, מנהל האתר ידאג לתעד את כל הפעולות שנקט ותוצאות הדיגומים, שיהיו זמינים לבקשת רשות הבריאות
 - רשות הבריאות יכולה בהתאם לשיקול דעתה, ולאחר הכרת נתוני האתר, להחמיר או להקל בתנאים שלהלן
 - הנחיות אלה מבקשות לסייע בידי הנוגעים בדבר להחזיר את המערכות לשגרה. עם זאת מודגש כי בכל הנוגע לשמירה על אביזרים, מכשור וציוד שהושבתו, יש להתייעץ גם עם יצרנים, חברות אחזקה וכד'
 - הדרישות המפורטות להלן אינן באות במקום כל דרישה של גורמי אכיפה אחרים, וביצוען אינו פוטר מדרישות, תקנות והנחיות אחרות (בנושאי בטיחות, סביבה, מיגון וכד')

1. מי שתיה

הגדרות:

בדיקה בקטריאלית – בדיקה לחיידקי קוליפורם כלליים וספירה כללית
בדיקת בקטריאלית מיוחדת – בדיקה לספירה כללית וחיידקי לגיונלה
מדדי איכות פיזיקוכימיים – כלור נותר, עכירות, וטמפרטורה (במערכות מים חמים)

מערכת אספקת מים באופן מעשי לא ניתן לרוקן ולהשאירה יבשה. במים עומדים למשך מספר ימים ושבועות מתפתחים תנאים המעודדים יצירת משקעים, תהליכי קורוזיה וצמיחת ביופילם, אשר ביחד מהווים גורם עיקרי להתפתחות זיהום ופגיעה באיכות המים.

יתכן שחלק ממערכות המים יעבדו בתפוסה חלקית, במקרה זה מומלץ קודם כל לבחון נקיטת הפעולות הבאות:

- למנות אחראי לתחזוקת המערכות (גם אם חלקית)
- ליעד מספר חדרים מוגבל ומרוכז לשוהים באתר
- לרוקן את מאגר המים, או לעבוד במפלס נמוך
- למקד מערכת מים מוגבלת כך שלא תפעל באמצעות המערכת המרכזית
- להתקין מערכות חימום מקומיות על מנת להימנע מחימום באמצעות מערכת המים המרכזית

טבלה 1: פעולות נדרשות לחלקי מערכת מי השתיה על פי משך ההשבתה:

סוג המערכת	משך השבתה	פעולות נדרשות
כניסה למערכת אספקת המים	פחות מ- 7 ימים	<ul style="list-style-type: none"> ▪ חזרה מיידית לעבודה ▪ בדיקת מדדי איכות פיזיקוכימיים
	מעל 7 ימים	<ul style="list-style-type: none"> ▪ הזרמת מים ראשוניים ▪ בדיקת מדדי איכות פיזיקוכימיים ▪ דיגום לבדיקה בקטריאלית
מסנן בכניסה (אם קיים)	פחות מ- 7 ימים	<ul style="list-style-type: none"> ▪ חזרה מיידית לעבודה
	מעל 7 ימים	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ניקוי וחיטוי
בריכת מי שתיה (מאגר מים קרים)	פחות מ- 7 ימים	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ניקוז משקעים עד קבלת מים צלולים בטמפרטורה יציבה ▪ בדיקת מדדי איכות פיזיקוכימיים
	7-30 יום	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ניקוז משקעים עד קבלת מים צלולים בטמפרטורה יציבה ▪ דיגום לבדיקה בקטריאלית ▪ בדיקת מדדי איכות פיזיקוכימיים
	יותר מ- 30 יום	<ul style="list-style-type: none"> ▪ הרקה, ניקוי וחיטוי ▪ מילוי מחדש במים טריים מהמערכת ▪ בדיקת מדדי איכות פיזיקוכימיים ▪ בדיקה בקטריאלית
אוגר מים חמים		<ul style="list-style-type: none"> ▪ כל הנאמר בסעיף "בריכת מי שתיה" ▪ חימום המים במאגר ל- 60° C למשך שעות לפחות
רשת אספקה	פחות מ- 2 ימים	<ul style="list-style-type: none"> ▪ חזרה מיידית לעבודה
	2-10 ימים	<ul style="list-style-type: none"> ▪ הזרמת מים ראשוניים - פתיחת כל הברזים והזרמת מים במשך כשתי דקות ▪ בדיקת מדדי איכות פיזיקוכימיים
	10-30 ימים	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ניקוז המים במערכת ▪ הזרמת מים מהברזים ומילוי במים טריים ▪ בדיקת מדדי איכות פיזיקוכימיים ▪ דיגום לבדיקה בקטריאלית
	מעל 30 ימים	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ניקוז, ניקוי וחיטוי ▪ בדיקת מדדי איכות פיזיקוכימיים ▪ דיגום לבדיקה בקטריאלית ▪ דיגום לבדיקה בקטריאלית מיוחדת במספר נקודות מייצגות
מערכת מים חמים לפני אכלוס		<ul style="list-style-type: none"> ▪ כל הנאמר בסעיף "רשת אספקה" ▪ חימום המים במערכת ל- 60° C לשעתיים לפחות והזרמת המים בברזים למשך 2 דקות

פעולות נדרשות	משך השבחה	סוג המערכת
<ul style="list-style-type: none"> הזרמת מים ראשוניים - פתיחת כל הברזים (והקולרים) והזרמת מים במשך כשתי דקות 	פחות מ - 10 ימים	נקודות קצה (ראשי מקלחות וברזים)
<ul style="list-style-type: none"> הזרמת מים ראשוניים - פתיחת כל הברזים והזרמת מים במשך כשתי דקות ניקוי וחיטוי ברזים וראשי מקלחות ניקוי, חיטוי והכנת מתקני מים צוננים בהתאם לפרק התחזוקה בהנחיות שבסימוכין 9 	מעל 10 ימים	מתקני טיפול במים, ניטור ובקרה, הזנת כימיקלים, משאבות
<ul style="list-style-type: none"> חזרה מיידית לשגרה בדיקת תקינות 	פחות מ - 2 ימים מעל יומיים	מגדלי קירור (מתוך סימוכין 6)
<ul style="list-style-type: none"> חזרה מיידית לעבודה 	פחות מ - 2 ימים	מזרקות (לרבות מזרקות הממוקמות במבנים סגורים), מפלי נוי העשויים ליצור רסס מים ומערכות ערפול (מתוך סימוכין 6)
<ul style="list-style-type: none"> ניקוז המים במערכת ומילוייה מחדש בדיקת מדדי איכות פיזיקוכימיים 	10-2 ימים	
<ul style="list-style-type: none"> ניקוז המים במערכת ומילוייה מחדש בדיקת מדדי איכות פיזיקוכימיים ניקוי וחיטוי המערכת 	10-30 ימים	
<ul style="list-style-type: none"> ניקוז המים במערכת ומילוייה מחדש בדיקת מדדי איכות פיזיקוכימיים ניקוי וחיטוי המערכת דיגום לבדיקה בקטריאלית מיוחדת 	יותר מ - 30 ימים	
<ul style="list-style-type: none"> חזרה מיידית לעבודה 	פחות מ - 2 ימים	מזרקות (לרבות מזרקות הממוקמות במבנים סגורים), מפלי נוי העשויים ליצור רסס מים ומערכות ערפול (מתוך סימוכין 6)
<ul style="list-style-type: none"> ניקוז המים מהמערכת ומילוייה מחדש, או הפעלת מחזור אחד של סחרור מלא בתנאי עבודה 	פחות מ - 2 ימים	
<ul style="list-style-type: none"> ניקוז המים במערכת ומילוייה מחדש בדיקת מדדי איכות פיזיקוכימיים 	10-2 ימים	
<ul style="list-style-type: none"> ניקוז המים במערכת ומילוייה מחדש ניקוי וחיטוי של המערכת מאבנית ומשקעים בדיקת מדדי איכות פיזיקוכימיים 	10-30 ימים	
<ul style="list-style-type: none"> ניקוז המים במערכת ומילוייה מחדש ניקוי וחיטוי של המערכת מאבנית ומשקעים בדיקת מדדי איכות פיזיקוכימיים דיגום לבדיקה בקטריאלית מיוחדת 	יותר מ - 30 ימים	
הערות לטבלה:		
<p>א. המערכות יופעלו למשך כ - 30 דקות בסמוך לפתיחת האתר למבקרים</p> <p>ב. בחלק מהמערכות אפשר להימנע מניקוז מים באמצעות פעולות לשימור איכות המים ולמניעת התרבות חיידקים, כגון סחרור המים, חיטוי המים, העלאת ערכי הגבה.</p> <p>ג. המערכות יפתחו רק לאחר קבלת תשובות תקינות למדדי איכות המים</p>		

2. בריכות שחיה ובריכות זרמים - המלצות

צו בריאות העם (נגיף הקורונה החדש) (בידוד בית והוראות שונות) (הוראת שעה), התש"ף 2020 - סעיף 3ג. ותקנות שעת חירום (נגיף קורונה החדש- הגבלת פעילות), התש"ף- 2020, אוסרים רחצה בבריכות השחייה עד להודעה חדשה.

בריכות פעילות שנסגרו לציבור בעקבות מצב החירום, ניתן לתחזק באופנים שונים בתקופה בה לא תתקיים פעילות. שמירה על איכות מים תקינה בבריכה באמצעות הפעלת מערכות הטיפול והחיטוי, תאפשר חזרה מהירה יותר לשגרת הפעלה ופתיחת הבריכה לציבור.

מנהל הבריכה יחליט כיצד לפעול בתקופה בה הבריכה סגורה לקהל, בהתאם לזמינות המפעיל ושיקולי העסק, ויבחר באחת מהחלופות הר"מ:

א. הפעלת הבריכה, לרבות מערכות הטיפול והחיטוי

ב. שמירה על בריכה מלאה, תוך השבתת מערכות מלאה או חלקית

ג. ריקון הבריכה

משהחליט בעל הבריכה על נקיטה באחת החלופות, יפעל בהתאם להמלצות, הן לעניין הפעלת בריכת השחייה בתקופה בה הבריכה סגורה לקהל, והן לאופן ההפעלה לאחר תקופת החירום, ולקראת חזרה לשגרת פעילות.

- מודגש כי הטיפול בבריכה יבוצע ע"י מפעיל הבריכה הקבוע.
- לשמירה מיטבית על מערכות הטיפול והבקרה, יש להתייעץ עם נציגי חברות האחזקה, הציוד והבקרה.
- לעניין בריכות זרמים ראה מטה סעיף "בריכות זרמים"

הערה : בריכות השחייה ובריכות הזרמים יפתחו לקהל רק לאחר קבלת בדיקות מיקרוביאליות תקינות.

לעניין בדקות ליגיונלה בבריכות זרמים - ראה מטה סעיף "בריכות זרמים".

טבלה 2: המלצות לתקופת החירום

המלצות	אופן ההפעלה
<p>ניתן להפעיל את בריכת השחייה בהתאם לסימוכין 7, באופן בו יופחת השימוש בכימיקלים ויואט קצב הסחרור, תוך שמירה על איכות מים תקינה, כפי שנקבעה בתקנות.</p>	<p>הפעלת הבריכה לרבות מערכות הטיפול והחיטוי</p>
<ul style="list-style-type: none"> ▪ גוף הבריכה - השארת המים בבריכה תוך שמירה על ריכוז גבוה של חומר חיטוי, ושימוש בכיסוי פני המים – אם קיים. ▪ משאבות - השבתה מלאה או חלקית, בהתאם להנחיות יצרן. ▪ מסננים דיאטומיים- ריקון המסנן והשארת מגופים פתוחים ופתח אויר או בהתאם להוראות יצרן. במידה ומתקיים סחרור יכלול הפעלת המסנן. ▪ מסנני חול - במידה ואין סחרור, שטיפה נגדית יסודית והשארת מסנן מלא במים מוכלרים בריכוז גבוה. במידה ומתקיים סחרור, יכלול הפעלת המסנן. ▪ מערכת בקרה - נטרול המערכת, ניקוי ושמירה על אביזרים בהתאם להוראות יצרן. ▪ כימיקלים - חידוש הסימון לצורך זיהוי, טיפול בשאריות כימיקלים בהתאם להנחיות המשרד להג"ס. ▪ בדיקת תקינות כללית למערכות פעילות, יבוצעו מעת לעת ובהתאם לצורך. ▪ ניתן לתגבר סחרור וחיטוי, במידה ויתפתחו זיהומים או אצות. ▪ במידה וניתן -איזון בין יניקה מתחתית הבריכה וסילוק מתעלות הגלישה, בכדי להבטיח תנועה בכל שכבות המים (50: 50) ▪ מודגש כי יש לפעול לפי הוראות היצרן והנחיית חברות האחזקה. 	<p>שמירה על בריכה מלאה תוך השבתת מערכות מלאה או חלקית</p>
<ul style="list-style-type: none"> ▪ גוף הבריכה - לאחר הריקון, כיסוי פתח הריקון התחתון ברשת, והשארת מגוף הריקון התחתון פתוח. כיסוי פתחי המילוי והפיזור למניעת חדירת מזיקים. ▪ מסננים דיאטומיים -ריקון המסנן והשארת מגופים פתוחים ופתח אויר, או בהתאם להוראות יצרן. ▪ מסנני חול - שטיפה נגדית יסודית והשארת מסנן מלא במים מוכלרים, או בהתאם להוראות יצרן. ▪ מערכת בקרה וכיסוי בקרים - נטרול המערכת, ניקוי ושמירה על אביזרים, בהתאם להוראות יצרן. ▪ כימיקלים - חידוש הסימון לצורך זיהוי, טיפול בשאריות כימיקלים בהתאם להנחיות המשרד להג"ס. 	<p>ריקון הבריכה</p>

טבלה 3. המלצות ודגשים לחזרה לשגרה

אופן הפעלת הבריכה לקראת חזרה לשגרה, הינו פועל יוצא של אופן התפעול והתחזוקה במהלך תקופת החירום ואיכות המים בבריכה.

בטבלה מפורטות המלצות לחזרה לשגרה, בהתאם לאופן הטיפול בבריכה בתקופת החירום.

אופן ההפעלה	מערכות ואביזרים	המלצות
הפעלת הבריכה לרבות מערכות הטיפול והחיטוי	גוף הבריכה	<ul style="list-style-type: none"> בדיקת מפלס המים בבריכה וגלישה תקינה בדיקה ויזואלית מקיפה של הבריכה לצמיחת אצות. ניקוי קרקעית. ביצוע סופרכלורניציה אם נדרש, וחזרה לערכי איכות נדרשים
	מסננים	טיפול שגרתי
	מערכות סחרור, טיפול ובקרה	<ul style="list-style-type: none"> החזרת המערכות למצב עבודה שגרתי בדיקת תקינות המערכות כולל פיזור, פינוי וריקון ולרבות מדי ספיקה, שעוני לחץ, אביזרי אנטי סיפון, שובר ואקום, מפסקי זרימה, חיגור חשמלי וכד'
	בדיקות איכות מים	הבריכה תפתח רק לאחר קבלת תשובות תקינות למדדי איכות פיזיקוכימיים ולבדיקה בקטריאלית הנדרשת בהתאם לתקנות (סימוכין 7)
שמירה על בריכה מלאה תוך השבתת מערכות מלאה או חלקית	גוף הבריכה	<ul style="list-style-type: none"> במידת הצורך ובהתאם לאיכות המים, יישקל ריקון חלקי או ריקון מלא תוך כדי ריקון בבריכה חצי מלאה, בדיקת תקינות מפזרים וחלוקת הזרימה. השלמת ריקון אם נדרש, שטיפת הבריכה, תא האיזון ותעלות הגלישה בזרם חזק לאחר המילוי - ביצוע סופרכלורניציה
	מסננים	<ul style="list-style-type: none"> מסנן גרנולרי- ביצוע טיפול שנתי מסנן דיאטומי - בדיקת הבדים, החלפת הפגומים, ביצוע טיפול שנתי ובניית עוגת סינון
	מערכות בקרה	<ul style="list-style-type: none"> ניקוי, כיוול וביצוע בדיקת תקינות כללית חיבור מערכות והפעלתן
	מעגל סחרור	<ul style="list-style-type: none"> בדיקת תקינות כולל התקני סחרור, פיזור, פינוי וריקון הפעלה לאחר סיום בדיקות
	מערכות חשמל	בדיקת שנתית של חשמלאי מוסמך וקבלת אישור בכתב על תקינות המערכות לפני הפעלתן.
	בדיקת תקינות כללית של מערכות ואביזרים	החזרת מערכות טיפול, חיטוי ובקרה למצב עבודה שגרתי, תוך ביצוע בדיקת תקינות אביזרים לרבות מדי ספיקה, שעוני לחץ, אביזרי אנטי סיפון, שובר ואקום, מפסקי זרימה, חיגור חשמלי וכן חיבור לאוגר נתונים, לטלפונים ניידים וכד'. במידת הצורך התייעצות ותמיכת חברות האחזקה והטיפול.
	בדיקות איכות מים	הבריכה תפתח רק לאחר קבלת תשובות תקינות למדדי איכות פיזיקוכימיים ולבדיקה בקטריאלית הנדרשת בהתאם לתקנות (סימוכין 7)
בריכה ריקה	גוף בריכה	<ul style="list-style-type: none"> שטיפת הבריכה, תא האיזון ותעלות הגלישה בזרם מים חזק. סגירת המפזרים למעט שניים ושטיפה בעזרת זרם מים חזק. המשך שטיפה בין כל יתר זוגות המפזרים עד לשטיפה טובה של כל השלוחות. שטיפת צינור הריקון אל חדר המכונות אם הוא במפלס נמוך יותר ולהפך אם חדר המכונות במפלס גבוה יותר. לאחר המילוי - ביצוע סופרכלורניציה
	מסננים	<ul style="list-style-type: none"> מסנן גרנולרי- ביצוע טיפול שנתי מסנן דיאטומי - בדיקת מצב הבדים והחלפת הפגומים, ביצוע טיפול שנתי ובניית עוגת סינון
	מערכות בקרה	<ul style="list-style-type: none"> ניקוי, כיוול וביצוע בדיקה כללית חיבור מערכות והפעלתן
	מעגל סחרור	<ul style="list-style-type: none"> בדיקת תקינות כולל התקני סחרור, פיזור, פינוי וריקון הפעלה לאחר סיום בדיקות

המלצות	מערכות ואביזרים	אופן ההפעלה
בדיקת שנתית של חשמלאי מוסמך וקבלת אישור בכתב על תקינות כל המערכות לפני הפעלתן	מערכות חשמל	
החזרת מערכות טיפול, חיטוי ובקרה למצב עבודה שגרתית, תוך ביצוע בדיקת תקינות אביזרים לרבות מדי ספיקה, שעוני לחץ, אביזרי אנטי סיפון, שובר ואקום, מפסקי זרימה, חיגור חשמלי וכן חיבור לאוגר נתונים, לטלפונים ניידים וכד'. במידת הצורך התייעצות ותמיכת חברות האחזקה והטיפול	בדיקת תקינות כללית של מערכות ואביזרים	
הבריכות יפתחו רק לאחר קבלת תשובות תקינות למדדי איכות פיזיקוכימיים ולבדיקה בקטריאלית (סימוכין 7)	בדיקה בקטריאלית שגרתית במעבדה	

בריכות זרמים

1. ריקון וניקוז בריכות הזרמים כולל צנרת המים
2. ניקיון וסופרכלורניציה טרם ריקון, וכן לפני הפעלה מחודשת
3. החזרת מערכות טיפול ובקרה למצב עבודה שגרתית בהתאם למתואר בטבלה 3
4. סחרור מים מוכלרים כולל הפעלת מערכות ההתזה והאוויר לפחות שעה לפני שימוש
5. ביצוע בדיקות פיזיקוכימיות
6. ביצוע בדיקה מיקרוביאלית ובדיקת לגיונלה (כנדרש בסימוכין 8). (ניתן לפתוח לקהל לפני קבלת תוצאת בדיקת הלגיונלה בתנאי שהבדיקה המיקרוביאלית תקינה).

דגשים לחזרה לשגרה לאחר השבתה ממושכת

- תברואה כללית- ינוקו ביסודיות סביבת הבריכה, משטחי דריכה חיצוניים, ויתבצע ניקוי וחיטוי יסודי של השירותים, המקלחות והמלתחות כמקובל.
- אוורור - יאווררו חללי הבריכות המקורות וכן מלתחות ואזורים סגורים.
- איתור מפגעים - יבוצעו סיורים באתר הבריכה כולו לאיתור מפגעים, תקלות וחריגות.
- מתקני מים צוננים - ניקוי, חיטוי והכנת המתקנים בהתאם לפרק התחזוקה בהנחיות שבסימוכין 9
- תיעוד -יתועדו ביומן הפעולות שננקטו הן בשגרת ההפעלה/ההשבתה והן בהחזרת הבריכה לשגרה, לרבות תוצאות הבדיקות, כנדרש.
- מערכות מים קרים וחמים בחדרי המלתחות לרבות ראשי מקלחות ומקלחות חובה - בהתאם להנחיות בטבלה 1.
- הדברת מזיקים - תבוצע במידת הצורך ע"י מדביר מוסמך.

3. הכנת מזון

טבלה 4: פעולות להחזרת בתי אוכל לשגרת עבודה לאחר השבתה

נושא	פעולות נדרשות
מבנה	ניקיון יסודי וחיטוי בחצרות ובמתקני ריכוז פסולת, ובכל חלקי המבנה: מחסנים, מטבח, חדר אוכל, שירותים וכד'
הדברה	הדברת מזיקים על ידי מדביר מוסמך בהתאם לצורך
מערכות מים	ניקוז מים קרים וחמים דרך כל הכיורים והמתקנים הניזונים ממים במערכת ניקוי וחיטוי של מערכת המים, במידת הצורך
מערכת שפכים	ניקוי וטיפול במערכת קדם טיפול בשפכים, בדיקת תפקוד וניקוז, מחסומי רצפה, (סתימות, הצטברות נוזלים, נזילות) ניקוי ותיקון במידת הצורך
מערכת אוורור ומנדוף	בדיקת תקינות, תחזוקה וניקוי של מערכת האוורור, מנדוף ומזוג אוויר
תאורה	ניקיון מאבק ומכל זיהום אחר ובדיקת תקינות
שירותים	במתחם שירותים למבקרים וחדרי שירותים לעובדי מזון, כולל חדרי הלבשה, יבוצעו פעולות תחזוקה, ניקיון והצטיידות בחומרי ניקוי וטואלטיקה. ייבדקו ויובטחו שלמות, תקינות וניקיון של חדרי שירותים.
מתקני קירור וחימום, ציוד, כלי עבודה	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ניקוי וחיטוי מתקנים, מכשירים וכלי עבודה ▪ הפעלה והרצה למשך מספר שעות של מתקני הקירור לפני הכנסת חומרי גלם ומזון, כולל בדיקת טמפרטורה ▪ הפעלה והרצה למשך מספר שעות של מתקני החימום לפני הכנסת חומרי גלם ומזון, כולל בדיקת טמפרטורה
בריאות העובדים	<p>בעל עסק יודא:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ שעובדיו בריאים ואין להם תסמינים של חום, שיעול, שלשולים, וכי אינם מקבוצת האנשים הצריכים להיות בבידוד. ▪ שלא יעבוד במזון עובד החולה במחלה מדבקת, העלולה לעבור לאדם אחר באמצעות מזון, מגע, או הזדהמות חפצים ומשטחים ▪ שלעובד אין הפרשות מהפה, האף, העיניים, פצעים פתוחים וכו'
ניקיון וחומרי ניקוי	<ul style="list-style-type: none"> ▪ בדיקה לקיום מלאי כלים וחומרים לניקיון כללי ולשמירה על היגיינה אישית ▪ רענון נהלים והנחיות לביצוע פעולות ניקיון בעסק ושמירה על כללי ההיגיינה

בברכה,

עמיר יצחקי
ראש המערך לבריאות הסביבה